

Edward Szafrowski

"La Conferenza Episcopale Polacca in difesa dell'uomo e dei suoi diritti. Interventi e giustificazione teologica", Szczepan T. Prańkiewicz, Roma 1898 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 33/3-4, 205-206

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Szczepan T. Prańkiewicz OCD, La Conferenza Episcopale Polacca in difesa dell'uomo e dei suoi diritti.**Interventi e giustificazione teologica, Roma 1989, ss. 170.**

Jest to obszerny ekstrakt pracy doktorskiej autora, zasługujący na szczególną uwagę dla kilku racji. Najpierw ze względu na temat, niezwykle aktualny od wielu lat, obecnie zaś zwłaszcza w Europie pojawiający się na pierwszych szpaltach prawie wszystkich doniesień agencyjnych. Naświetlenie tego tematu w oparciu o działalność Konferencji Episkopatu Polski, której przewodniczył Kardynał Tysiąclecia, nadaje mu tym większą rangę. Dziś zdaje się nie ulegać wątpliwości, że wielki powiew wolności, jaki idzie poprzez wszystkie kraje Europy Wschodniej, zaczął się od Polski, a jego niezaprzeczalnym źródłem była wspanała działalność Kościoła, która broniąc wolności religijnej, jednocześnie wytyczyła drogę do osiągnięcia pokojowo wolności politycznej.

Autor przystępując do opracowania tego ważnego tematu zebrał imponujący materiał bibliograficzny, który obejmuje aż 44 strony druku. Zgodnie z przyjętym zwyczajem został podzielony na źródła (*fonti*) i opracowania (*studi*). W ramach tych obszernych części spotykamy podpodziały, które stanowią wielkie ułatwienie dla czytelnika. W wykazie źródeł idą kolejno dokumenty obejmujące: 1. *Nauczanie papieskie* (poczynając od Piusa VI — 1790 r.), 2. *Nauczanie Soboru Watykańskiego II* i 3. *Nauczanie Biskupów*. W ramach tego ostatniego umieszcza autor najpierw wypowiedzi Synodu Biskupów oraz międzynarodowych organów biskupich, a następnie dokumenty Episkopatu Polski. Znajdujemy tu przede wszystkim Listy Pastorskie, Komunikaty sesji plenarnych, apele przeznaczone dla wiernych, osobno dokumenty Prymasa Polski (Hłonda, Wyszyńskiego i Glempa).

W „opracowaniach” na pierwszym miejscu spotykamy wykaz opracowań historycznych, a po nich opracowania dotyczące paktów międzynarodowych, teorii i praktyki zachodniej, teorii i praktyki marksistowsko-leninowskiej, teorii i praktyki praw człowieka w Polsce. Kolejno zamieszczono opracowania etyczno-filozoficzno-prawne, biblijno-patrystyczno-teologiczne, opracowania dotyczące Urzędu Nauczycielskiego Kościoła, jak również opracowania o charakterze ekumenicznym.

Zaprezentowany wyżej olbrzymi materiał bibliograficzny ukazuje

ogrom pracy autora opracowania, a ponadto na pewno będzie z wielką wdzięcznością przyjęty przez tych, którzy interesują się nie tylko tematem dotyczącym Konferencji Biskupów, lecz także osobą ludzką i przysługującymi jej uprawnieniami.

Rozprawa obejmuje dwie części. W pierwszej Autor wykazuje, że sprawa obrony godności i praw osoby ludzkiej znajdowała się w centrum duszpasterskiej troski biskupów polskich. W związku z tym przedstawia najpierw ogólnie postawę Kościoła polskiego wobec „nowej sytuacji” narodowej: pierwsze reakcje Konferencji Biskupiej; stosunek Kościoła do wyborów parlamentarnych i postulaty konstytucyjne Episkopatu. Następnie (szczegółowo) wskazuje na różne akty ze strony Episkopatu Polski mające na uwadze obronę wielkiej godności człowieka i jego praw od epoki stalinowskiej aż do naszych czasów. Po omówieniu wypowiedzi zawierających ogólnie obronę praw człowieka, przechodzi Autor do przedstawienia obrony poszczególnych uprawnień: 1° prawa do życia, 2° uprawnień związanych z wolnością religijną, 3° prawa rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnym przekonaniem, 4° prawa do wolności sumienia i tolerancji, 5° wolności w zakresie środków społecznego przekazu i prawa do prawdy, 6° praw dotyczących spraw społecznych ekonomicznych i politycznych.

W drugiej części Autor przedstawia podstawy teologiczno-antropologiczne godności człowieka, stworzonego na obraz i podobieństwo Boże, odkupionego krwią Chrystusa, obdarzonego Bożym synostwem i powołanego do życia z Bogiem przez całą wieczność. Autor wykazuje, że właśnie te aspekty teologiczno-pastoralne, nie zaś raczej polityczne, były podstawą nauczania podejmowanego przez Episkopat Polski w zakresie obrony godności osoby ludzkiej i praw jej przysługujących.

Przedmowę napisał ks. prał. Bogumił Lewandowski, Dyrektor Sekcji Biura Prasowego Episkopatu Polski w Rzymie. Wyraża w niej nadzieję, że prezentowana pozycja przyczyni się do zrozumienia jak czymś niezmiernie ważnym dla jakiegoś narodu jest nauczanie jego biskupów. Ponieważ Autor często cytuje obszernie wypowiedzi Episkopatu, dlatego jego książka staje się szczególnie wartościowa, gdyż zachodniemu czytelnikowi prezentuje autentyczną myśl Kościoła polskiego; wyrażoną poprzez Jego Pasterzy.

Po przedmowie zamieszczono krótkie streszczenie w języku polskim, co pozwala każdemu z Polaków zapoznać się choćby ogólnie z treścią tej cennej rozprawy doktorskiej.

Ks. Edward Szafrowski